

Borger-Liv den rene Fordærvelse, Indpodning af Kælenskab, Dovenskab, Ubehjælp-somhed, Bogorme-Væsen og alle borgerlige Udyder“. Og senere fremhævede han, at det, det gjaldt om, var, at Børnene fik Lyst til „legemlig Virksomhed, Greb paa borgerlige Sysler og Attraa efter en uafhængig Stilling fra Barnsben“. Og det ærede Medlem fremhævede ogsaa, hvad Kold havde udtalt om disse Forhold, at det, det gjaldt om, var at komme væk fra Lektie læsningen — for ikke at tale om Terperiet —, Udenadslæren og Eksamensvæsen. Det, man skulde bruge som Vække-middel i Børneskolen, var det levende Ord, det beaandede Ord, og det, Læreren dér skulde virke med, skulde være Aand, han maatte være i Besiddelse deraf for at kunne udføre sin Gerning. Det er i mange Retninger en god og sund Tanke, men jeg mener, det er Misbrug, naar man fra Socialdemokratiets Side vil hævde, at det er disse Tanker, Socialdemokraterne særlig ønsker at virkeliggøre i den almindelige Almueskole og i Børneopdragelsen. Jeg er, som sagt, ikke Grundtvigianer, det er ikke den kirkelige Retning, jeg staar nærmest, men jeg har dog saa meget Syn for denne Sag, at jeg beundrer det mægtige Arbejde, som Grundtvig og Kold har lagt ind i vort Skoleliv, og den Ihærdighed, hvor-med de har kæmpet for deres Ideers Udførelse dér. Hidtil har det jo været saadan, at den højtærede Socialminister efter eget Sigende skulde mene at være den sidste, den eneste Grundtvigianer her i Tinget til at varetage og arbejde frem de Tanker, som Grundtvig havde paa Kirkelivets Omraade og til Dels ogsaa paa Skolelivets. Men nu hører vi altsaa den nuværende højtærede Undervisningsminister og det ærede Medlem Hr. Vilhelm Rasmussen staa og forfægte, at de i Grunden er de egentlige Arvtagere af de Grundtvig-Koldske Ideer paa Skolevæsenets Omraade. Jeg antager ikke, at Grundtvigianerne er saa aldeles begejstrede for denne Tilvækst i Antallet med den højtærede Undervisningsminister og det ærede Medlem Hr. Vilhelm Rasmussen, men det maa jo være deres Sag at tage til Genmæle mod denne Fremstilling, som ogsaa jeg mener er at stille Forholdene paa Hovedet og ikke har noget med det virkelige Liv og Principperne paa Skoleundervisningens Omraade at gøre. Nej, det som var Grundlaget for den Grundtvigske og den Koldske Skoleundervisning, var at oplyse om Livet, det var Opdragelse til at forstå det høje, det skønne, det ædle og det alt overvejende i dette Liv. Det er tydeligt kommet frem

i den Sang, som Grundtvig skrev i sin Tid om, at „hvad Solskin er for det sorte Muld, er sand Oplysning for Muldets Frænde“, altsaa for Menneskebørnene, og at „langt mere værd end det røde Guld, det er sin Gud og sig selv at kende.“ Det var netop det, der laa til Grund for den Grundtvig-Koldske Mening om Livet og Undervisningen i Børneskolen. Det var det, som de satte langt, langt højere end al mulig Kundskabsfyldte, fordi, som Grundtvig sagde, at død er Bogstav og dræbende er Bogkundskaben, naar den ikke netop bliver efterfulgt af en levende, aandelig Udvikling hos Læreren og af hans Evner til at drage Folk op til de højeste og ædlestede Idealer, som de senere skal bygge paa i Livet. Det var det, som den Grundtvigske Kirke- og Skolereform gik ud paa, og da de saa, at dette Ideal mange Steder ikke blev røgtet i de daværende Almueskoler af Lærerne, der tværtimod havde et koldt, materialistisk og rationalistisk Syn, startede de deres egne Friskoler, hvor man kunde faa Lærere, der netop kunde stille det højeste Ideal op for Børnene: at lære dem selv og deres Gud at kende som det alt overvejende i al Børneopdragelse og Børneoplysning. Det var ikke i store prægtige Skoler, de gennemførte disse Ideer. Mange Gange var det i en fattig Stue i Enden af et Hus, og Lærerne virkede under daarligere, ja, man kan næsten sige uforsvarlige, økonomiske Kaar; men de gjorde det, fordi de følte sig kaldede til at føre disse Ideer videre. Der brændte et Aandens Kald i dem til at indprente disse Ideer i Børnene. Derfor kunde de gøre det under saa daarligere økonomiske Forhold og under de daarligere ydre Forhold, der bødes dem. Mange af disse Lærere havde slet ingen egentlig Uddannelse bag sig. Alligevel kunde de røgte det Hverv, som de følte sig kaldede til.

Derfor skal baade Grundtvig og Kold have Tak, fordi de har bragt dette Livssyn frem i Befolkningen, saa at mange Forældre fik Øjnene aabne for, at det, det gjaldt om, var ikke at faa Børnene fyldt med en Del Kundskaber, men at de virkelig lærte at kende baade sig selv og sin Gud, det vilde være det bedste Grundlag for, at de ogsaa i Fremtiden kunde tilegne sig de nødvendige Kundskaber og udfylde den Plads, de ønskede at komme til at indtage blandt os i det danske Samfund.

Vi har da ogsaa fra Venstres Side søgt at støtte dette, baade ved at skaffe Mulighed for paa Privatseminarierne at faa uddannet Lærere, der havde noget mere af dette Grundsyn, end Tilfældet ofte var med dem, der udgik fra Statsseminarierne, og